

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

Goniec Czestochowski

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

Cena prenumeraty: miesięcznie 3 mk. 00 fen., kwartalnie 9 mk. 00 fen. za adnoszenie do domu dopłata się 20 fenigów miesięcznie. Cena pojedynczego numeru 15 fenigów.

Ceny ogłoszeń: za wiersz pierwszy jednorazowy na I koi. 1 mk. 50 fenigów, na II i III kol. 55 fenigów, na IV kol. 45 fenigów. Ogłoszenia drobne po 10 fenigów za wiersz.

Redaktor lub jego zastępca przyjmuje interesantów cedzenie i w wyjątkiem dni świątecznych od godz. 10—2 po poł. Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.

Adres Redakcji i Administracji CZESTOCHOWA, ulica Pastry Maryi Nr. 38. — Telefon Nr. 50.

Koniec wojny z Rosją.

W piątek 29 ub. m. kanclerz Rzeszy niemieckiej hr. Hertling wypowiedział w parlamencie niemieckim swój program z racji objęcia przezeń wysokiego urzędu w państwie niemieckim.

Kanclerz Rzeszy omówił sytuację na frontach bałtyckich, złożył hołd armjom walczącym na lądzie i morzu, przedłożył parlamentowi projekt nowej pożyczki w tej samej, co poprzednia wysokości prosząc o uchwalenie go, zapowiedział, że polityka socjalna, w której zakresie Niemcy, jak mówił, przodowały wszystkim innym krajom, kontynuowana będzie w sposób dotychczasowy, a w miarę potrzeby przekształcona we właściwym kierunku.

Na najbliższej sesji parlamentu zostanie mu przedłożony projekt prawa, dotyczący utworzenia izb pracy.

Podobnie będzie przygotowany projekt prawa, w którym usunięte zostaną ograniczenia swobody zrzeszeń, przewidziane paragr. 153 ustawy przemysłowej Rzeszy.

Co się tyczy cenzury, to kanclerz gotów jest przyczynić się do jak najswobodniejszej wymiany poglądów o ile staną temu na przeszkodzie interesy Niemiec, a w szczególności prowadzenia wojny.

„Mam zamiar dążeńia tą drogą, aby usunąć jaknajrychlej, pozostałości godne stosunki i iść naprzeciw wszystkim życzeniom. Mam nadzieję, że przy dobrej woli i z czasem uda nam się wytworzyć zadawalające warunki“—mówił hr. Hertling.

Największe jednak zainteresowanie w parlamencie wywarła ogłoszona przez Kanclerza wieść, że rząd rosyjski przysłał z Carskiego Siola depeszę iskrową, podpisaną przez komisarza ludowego do spraw zewnętrznych, pana Trockiego i komisarza ludowego, prezesa Rady Lenina, do rządów i narodów, prowadzących wojnę. Depesza ta zawiera propozycję zawieszenia broni w najbliższym czasie i rozpoczęcia ogólnych rokowań pokojowych.

Kanclerz oświadczył iż jest gotów przystąpić do rokowań.

Nie przesądza wszak ozy w znanych dotychczas propozycjach rządu rosyjskiego są poważne podstawy do podjęcia rokowań pokojowych, ale jest gotów jednak przystąpić do nich, jak tylko rząd rosyjski przysłał zupełnomocnych do tego przedstawicieli.

Co się tyczy zabranych berlu cesarskiemu ziem: Polski, Litwy i Kurlandji, to względniay prawo stanowienia o sobie ich ludności.

Oczekujemy, że wybiorą sobie one same taką formę rządu, która będzie odpowiadać ich warunkom kierunkowi ich kultury.

Zresztą kwestje te są jeszcze nieskrystalizowane. Wiadomości, które się ukazały w czasach ostatnich w prasie, jakoby jeden punkt został już ustalony, okazały się przedwczesne kończy hr. Hertling.

Wobec urzędowego oświadczenia Rosji, w sprawie gotowości zawieszenia broni i rozpoczęcia rokowań pokojowych, kwestja zawarcia pokoju jest bardziej aktualna niż kiedykolwiek, a jak donoszą ostatnie depesze treści noty rosyjskiej zakomunikowaną już została przedstawicielom państw neutralnych w Petersburgu.

Szwajcarski poseł w Petersburgu, po porozumieniu z innymi tamtejszymi posłami państw neutralnych, potwierdził Trockiemu odbiór noty.

Tym razem oczyniania bolszewików nie zostały zlekceważone przez mocarstwa neutralne i w chwili, gdy to piszemy delegaci Rosji bliscy są już zapewne miejsca, gdzie mogą być rozpoczęte rokowania pokojowe z państwami centralnymi.

Z napływających wieści nowych wieści widać, że Rosja już więcej nie walczy, iż ci, którzy działając hasłami demagogicznymi osiągnęli choć chwilowe, jednak zwycięstwo, które zdaje się doprowadzi do zawarcia pokoju z dotychczasowymi wrogami Rosji.

Depesze z Petersburga opiewają, że podobnie, jak Ukraina i Kaukaz, obecnie również Besarabia ogłosiła swą niepodległość.

A zatem wielka Rosja staje się zbiorem państewek, z których każde gotowe zdaje się wraz z osiągnięciem swej odrębności zawrzeć pokój.

Idee, głoszone przez Lenina i Trockiego zbankrutują niezadługo, ale jedna z nich przemawia do większości mieszkańców Rosji—zapewnienie jej powrotu do stanu pokojowego.

Najbliższe dni, a nawet godzinny przyniesie nam mogą sensacyjne wieści, które polaków ze względu na nasze dotychczasowe położenie, między miłotem i kowadłem interesować muszą.

Rozpoczęcie rokowań pokojowych.

WIEDEN, 1 | 12. Doc. i k. naczelnej komendy austriackiej nadeszła depesza iskrowa rosyjska w sprawie pokoju.

Na depeszę tę o. i k. rząd udzielił rządowi rosyjskiemu odpowiedzi, w której oświadcza swą gotowość przystąpienia do rokowań w sprawie natchmiastowego zawieszenia broni, oraz pokoju powszechnego.

Dlaczego do dymisji?

BERNO, 1 | 12. „Neue Korresp.“ donosi z Waszyngtonu: Wczoraj wieczorem ogłoszono u-

zędowo, że ambasada rosyjska w Waszyngtonie podała się gremjalnie do dymisji.

Fakt ten wywarł w politycznych kołach Waszyngtonu wielkie wrażenie.

Lenin grozi.

AMSTERDAM, 1 | 12. Jak donosi petersburski koresp. londyńskiego „Daily Chronicle’a“, Lenin oświadczył delegacji 29 korpusu armji: Jeżeli proletariat innych krajów nie wesprze nas, to nasza rewolucja nie może się udać.

Gdyby zaś sprzymierzeńcy nie przychyliłi się do naszych życzeń, mamy w ręku potężne środki, pozwalające zmusić ich do tego. Możemy ogłosić bankructwo kraju, a wówczas wszystkie pożyczki i inne zobowiązania finansowe względem koalicji staną się zerem.

Rada komisarzy przedsięwzięła kroki w celu odpowiedniego poinformowania o tem demokracji innych krajów.

Nie chciał się godzić z Niemcami.

STOKHOLM, 1 | 12. Komitet rewolucyjny w Mińsku ogłosił, że gen. Bielajew, który dowodził armją zachodnią, otrzymał dymisję od rządu bolszewickiego, ponieważ odmówił prowadzenia rokowań z niemcami co do zawieszenia broni.

Każdy chce być panem.

KOPENHAGA, 1 | 12. Paryskie depesze z Petersburga opiewają, że podobnie, jak Ukraina i Kaukaz, obecnie również Besarabia ogłosiła swą niepodległość. Ukraińcy postanowili wycofać swe wojska z frontu.

Do Haparandy nadeszła wiadomość, że bolszewicy zarekwirowali w moskiewskim oddziale banku państwa zapasy złota w sumie 680 milionów rubli i aresztowali przytem dyrektora banku.

Co mówi Trocki.

GENEWA, 1 | 12. „Temps“ podaje szczegóły wyjaśnienia Trockiego, dotyczące zawieszenia broni, o których ogólnikowo wspomniała ag. flawasa.

Trocki wyraził przedewszystkiem ubolewanie z powodu wrogiego stanowiska względem pokoju Anglii, która może najwięcej zyskać, a najmniej stracić na wojnie.

Co się zaś tyczy Ameryki, to prowadzi ona wojnę dlatęgo, że chce zniszczyć handel europejski i ujarzmić ekonomicznie Europę.

Neutralność oddz. polskich wobec wypadków w Rosji.

STOKHOLM, 1 | 12. Petersburski „Naród“ donosi: Naczelny Polski Komitet Wojskowy w Petersburgu uważa wszystkich żołnierzy polskich armji rosyjskiej, by zachowali neutralność i nie mieszałi się do wewnętrznych spraw rosyjskich.

Ofensywa zimowa.

Korespondent „Deutsche Tageszeitung“ donosi: „Journal de Paris“ podaje oświadczenie Clemenceau’a,

że koalicja przeniesie zapewne widownię czynnej ofensywy zimowej na terytorjum włoskie.

Chwila bieżąca.

— Według depeszy „Daily Mail” z Petersburga, na rosyjskim froncie południowo-zachodnim żołnierze zamordowali gen. Tereszczankę, dowodzącą formacją rosyjską, przylączoną do wojska rumuńskiego.

— Strejkujący urzędnicy Banku Państwa, otrzymali dysmisję.

— Z Carskiego Siola wyruszył pierwszy pociąg, przeznaczony dla obywateli amerykańskich, pragnących powrócić do kraju.

— „Nowaja Żiżn” donosi, że dotychczasowy dowódca floty bałtyckiej otrzymał dysmisję, na jego miejsce zaś mianowano niejakiego Kodke.

— Rząd rosyjski postanowił mianować w Londynie, Paryżu i Rzymie nowych posłów rosyjskich.

Premjer ministrów o armji polskiej.

Czego pragnie

p. J. Kucharzewski?

„Gazeta Poranna 2-grosze” podaje informacje o rokowaniach, toczących się między prezesem ministrów, p. J. Kucharzewskim, a Kolem międzypartyjnym w sprawie obsadzenia niektórych stanowisk kierowniczych członkami Kola.

Jak doniesiliśmy w „Goncu”, rokowania nie doprowadziły do porozumienia.

Według „Gaz. Por.” w rozmowie z przedstawicielami Kola, o których mowa, p. J. Kucharzewski wyłuszczył swój program.

„Po wyczerpującem przedstawieniu konieczności oparcia się na akcie 5 listopada, dalszą część swego exposé poświęcił wyłącznie kwestji armji.

„Z naciskiem i kilkakrotnie powtarzał, iż armję rząd pol. musi wystawić w najbliższym czasie przed zwolaniem Rady Stanu, że byłby pierwszy przeciwny temu, aby armja ta pozostała bezczynna w kraju, że musi być natychmiastowo użyta na front wschodni, między innymi na konieczność odgródnienia się w ten sposób od wpływów socjalnej rewolucji rosyjskiej.

„Na liczne interpelacje, które następnie wnosili obecni przedstawiciele stronnictw, a które również dotyczyły głównie sprawy armji, jako najpoważniejszej, p. Kucharzewski szczegółowo odpowiadał i między innymi zakomunikował, iż armja polska będzie utworzona z powołania 3—4 roczników (około 100,000), że zorganizowana będzie przez korpus oficerski polski, pozostawać zaś będzie pod naczelnym dowództwem J.K. gen.gub. warszawskiego v. Beselera. Konferencja miała charakter szczerzej wymiany myśli, lecz do rezultatu nie doprowadziła.”

Przypomnieć musimy, że Kolo międzypartyjne tworzą następujące stronnictwa: realisci, Narodowa demokracja (n-d-cja), Zjednoczenie narodowe, Polska partja postępową, Związek samodzielnosci gospodarczej (wielki przemysł i handel) i Chrześcijańska demokracja — wszystkie stronnictwa dość liczne.

Komunikat niemiecki.

BERLIN. Urzędowo donoszą dnia 30 listopada:

Zachodni plac boju.

Front nast. tronu ks. Ruprechts Bawarskiego.

W Flandrii wywiązały się po po-

łudniu od lasu Houthoulist de Zandvoorde ożywione walki artyleryjskie, które mianowicie po obu stronach Poiskapelle, oraz na północ od Ghelvels prowadzono z największą gwałtownością. Własne oddziały sfermowe wtargnęły w pobliżu wybrzeża i w poszczególnych odcinkach pola bitwy do linii nieprzyjacielskich i sprowadziły licznych francuzów i angiolków.

Pod Armentieres, Lens i na południowo-wschód od Arras wzmożona działalność ogniowa.

Na polu bitwy pod Cambrai po gwałtownym działaniu ogniowym natarli Anglii wczesnym rankiem na stanowiska nasze na zachód od Bourlon. Wśród ciężkich strat nieprzyjaciela, odparto go. Po południu walka ogniowa między Inchy a Fontaine dobiegła znowu znacznego natężenia.

W okolicy St. Quentin działalność artyleryjska była bardziej ożywiona, niż dni poprzednich.

Front wojsk niemieckiego następcy tronu

Własne przedsięwzięcie oddziałów szturmowych na północy od Braye uwieńczone zostało całkowitem powodzeniem i dało w zysku jeńców.

Na obu brzegach Mozy ogień ożywił się chwilami.

Front gen. marsz. polnego księcia Albrechta Wirtemberskiego.

W wielu miejscach, a mianowicie w Sundgau, ożywiona działalność francuzów.

Od dnia 24 listopada przeciwnicy nasi utracili w walce napowietrznej oraz od ognia z ziemi 30 samolotów i 2 balony na uwięzi.

Porucznik Buckler odniósł 30-te, porucznik Bongartz 25-te, porucznik Boehme 24-te i porucznik Klein 21-e zwycięstwo napowietrzne.

Wschodni plac boju.

Front macedoński.

Większych operacji bojowych nie było.

Włoski teren walk:

Nic nowego.

Pierwszy general-kwatermistrz Ludendorff.

Co słychać nowego?

Francja i Anglja przeciw rewizji celów pokojowych:

Londyński „Daily Telegraph” zaznacza, iż ani Francja ani Anglja nie mogą w obecnej chwili pozwolić na jakąkolwiek rewizję celów wojennych. Nawet groźba zawarcia ze strony Rosji oddzielnego pokoju nie jest w stanie spowodować zmiany w tem zasadniczem postanowieniu dyplomatów zachodnio-europejskich. Koalicja, choć podobno prowadzić wojnę przez imię bez względu na stanowisko Rosji oraz stan Włoch.

Anglii obiecuje Włochom tylko pośrednią pomoc.

Korespondent wojenny „Corriere della Sera” wyraża ubolewanie z tego powodu, iż pomoc wojenna Anglii dla Włoch ma ograniczyć się tylko na prowadzeniu przez całą zimę ofensywy we Francji i Belgii. Włosi spodziewali się od Anglii większej pomocy na własnym froncie włoskim. Ofensywa na zachodnim froncie może im przyjść z pomocą lecz tylko pośrednio.

Anglii opuszczają front rosyjski.

Do Szwajcarii przybyło — jak podnosi „Bund” — kilka misji sanitarnych angielskich, bawiających dotąd na froncie rosyjsko-rumuńskim. Wracają one do Anglii. Kierownicy ich

oświadczyli, że w obecnych stosunkach wewnątrz-rosyjskich nie miałby ich dalszy pobyt w Rosji żadnego sensu.

Dlaczego włosi nie będą bronili Wenecji?

Między władzami cywilnymi i wojskowymi włoskimi toczyły się, jak donosi „Messagero”, ożywione narady. Przedmiotem ich była kwestja, czy miasto Wenecji należy bronić, czy też uważać je poprostu jako miasto otwarte. Zwyciężyło tymczasowo zdanie drugie. Wpłynęła na to głównie ta okoliczność, iż wojskowo nie byłoby można Wenecji ostatecznie obronić; zaś podczas walk miasto narazone byłoby na zniszczenie.

Niepokojące cyfry.

Magistrat m. Warszawy wydał świeżo, dotyczące ruchu ludności naszej stolicy sprawozdanie statystyczne.

Nie bez przerażenia przeczytaliśmy to sprawozdanie.

Bo cóż w nim widzimy.

Oto, że Warszawa, to miasto przelatywne, którem się szczyliła cała Polska, a o którym Mickiewicz, za jej odwagę i bohaterstwo takie słowa napisał, przemawiając do cara Mikołaja I:

„Gdy Turków za Bałkanem twoje straszą spłonie
Gdy poselstwo paryskie stopy twoje liże
Warszawa jedna mocy twojej się uraga.
Podnosi na cię rękę i koronę
Koronę Kazimierzów, Chrobrych
Boś ją ukradł i skrwawił synu Wasilowu.”

ze ta Warszawa przestaje być polską w przerażający sposób.
Postulujacie:
W dniu 1 stycznia b.r. liczyła ona 837,284 mieszkańców.
W tej liczbie żydów 343,369.
Resztę stanowili chrześcijanie, a więc nie koniecznie Polacy.

Pozatem w tym czasie chrześcijan było wśród nas 493,272, t. j. 149,908 jedynie więcej niż wyznawców religji Mojżesza.
Przyznacie chyba, że jak na „serce Polski”, jakim nazywamy nasze stołeczne miasto, nieco za mało!

A teraz uzupełnienie tej statystyki:
Z 945 urodzeń, na chrześcijan przypada przeciętnie w Warszawie 425 (t. j. 45 proc.) na żydów 520 (t. j. 55 proc.).
Z 4133 zgonów przypada na chrześcijan 2461, t. j. 60 proc. na żydów 1671, t. j. 40 proc.

Za to więc, że mniej licznie od żydów na świat przychodzimy, jednakże umieramy bezporównania liczniejll.
Kiedy się to czyta, doprawdy można za chórem wioścjan w Dziadach zawołać:
„Co to będzie? co to będzie?”
Co będzie?
Coś bardzo naturalnego.

Warszawa nasza, która „synowi Wasilowemu” ścigała kiedyś „jak Mickiewicz napisał „koronę głowy”, to „serce Polski całej”, — jak tyle miast naszych zażydzonych do szpiku kości; dzięki bandyckiej gospodarcze moskiewskiej i naszej lekomyślności, przemieni się nieznacznie w „serce Izraela”.

Królewo-polski Sąd Okręgowy w Częstochowie.

De dziedziny naszej państwowości, które przeszły pod wyłączny zarząd władz polskich, należy sądownictwo, przez tak długie lata pozostające w rękach obcych.

Pe zmiennych kolejach losu cała wielce skombinowana machina wymiaru sprawiedliwości już działa, a dodajmy, że powstała w ciągu kilku niemal miesięcy, przytem w warunkach jak najbardziej niekorzystnych.

W stolicy i kraju całym funkcjonują już wszystkie niemal instancje sądów polskich, wszędzie wre wyłożona praca, jeden dzień czasami musi powetować stracone miesiące i lata.

Częstochowa gości w swych murach najwęższe na prowincji władze sądowe — Królewo-polski Sąd Okręgowy, którego istnienie w naszym mieście przyniesie mu wiele korzyści, podniesie znaczenie Częstochowy jako miasta, nie mówiąc o wzmożonym rachunku, jaki wywlewać będą przybycze z bliższej i dalszej okolicy, którzy tutaj szukać muszą wymiaru sprawiedliwości.

Pragnąc zapoznać egół naszego miasta z instytucją Królewo-polskiego Sądu Okręgowego i nawiązać niemi sympatji, jaką darzyć winniśmy przedstawicieli polskich władz państwowych, udaliśmy się do Sądu Okręgowego celem uzyskania odpowiednich informacji o jego dotychczasowej działalności. Zaznaczyć też też musimy, że spotkaliśmy się z tymczasem przyjemnie, którego nie doznawali nigdy przedstawiciele prasy polskiej w instytucjach obcych.

Swojskość sądu.

Przez korytarz, wiodący do sali narad, wchodzimy do świątyni Temidy, której polskość pozwala czuć się mile i rozglądając się dokoła zauważamy, że w ostatnich dniach poczyniono w sali rozpraw różne przeróbki, które dodały jej jeszcze większej powagi. Czysto, schludnie, choć skromnie poza stołem sędziów ciemna bordo draperja, nad nią godło państwa polskiego i wreszcie pokój narad sędziów.

Prace w pełni.

Jak już pisaliśmy w „Gońcu”, w skład Królewo-polskiego Sądu Okręgowego wchodzi: prezes Sądu Okręgowego M. Kokowski, sędziowie: J. Rzymowski, K. Różycki, St. Sliwiński; prokurator J. Goldman-Paprocki, podprokurator L. Mężniński i sędzia śledczy R. Zawadzki.

Już na pierwsze pytania, jakie skierowaliśmy do pracowników biur Sądu, usłyszeliśmy przewidywaną zresztą odpowiedź, że Sąd Okręgowy ma nawał pracy i jeżeli wszyscy muszą pracować intensywnie, aby podjąć włożonych nań obowiązków, to już prezes Królewo-polskiego Sądu Okręgowego p. Mieczysław Kokowski, od chwili kiedy Departament Sprawiedliwości powierzył jego pieczę zorganizowanie wszystkich instancji sądowych w Częstochowie, od pierwszego dnia istnienia Sądu rankiem pierwszy przybywa do pracy i ostatni żegna gmach sądowy.

Ruch wstecz.

Przed wojną na lat parę zrewinął się w naszym kraju ruch współdzielczy; powstały liczne zrzeszenia celem unifikacji pośredników, a tym samym złagodzenia ciężkich warunków ekonomicznych. Dziś, gdy warunki te pogorszyły się do niemożliwych do zniesienia granic, miast iść

W sekretarjatach.

Zwiedzamy lokal sądu, zatrzymując się w biurach sekretarjatów, gdzie kierownikami poszczególnych wydziałów: karnego, cywilnego i apelacyjnego są prawnicy pp. W. Pełka, W. Walosiński i St. Podlewski. Każdy z wymienionych sekretarzy wydziałów udziela nam informacji, a więc: do wydz. karnego wpłynęło od czasu istnienia sądu 94 spraw z których w I instancji osądzono 54 i do wydz. apelacyjnego karnego 42 z których wyroki zapadły w 20.

Stanowisko sekretarza Królewo-polskiego Sądu Okręgowego obejmuje p. Głocksin.

Najwięcej spraw zgłoszono do wydz. karnego.

Sąd Okręgowy w Częstochowie ma następujące instancje: wydział cywilny, który ma instancje: dla spraw większej wagi i wydz. apelacyjny dla spraw drobnych; wydz. karny również ma 2 instancje.

Ogółem zgłoszono wydz. karnemu 265 spraw.

Publiczność a sądy polskie.

W sądach rosyjskich rozprawy rozpoczynały się zwykle o godz. 10 rano, jednakże sądy polskie, ceniąc więcej czasu niż jego poprzednicy rozpoczynają zwykle rozprawy już o godz. 9 rano.

Publiczność nasza nie uznaje jednak tej inowacji i wciąż przybywa do sądu dopiero o g. 10 rano przez co opóźnia się znacznie praca w sądach.

Drugą belączką sekretarjatów Sądu Okręgowego jest odczytywanie podań wnoszonych do sądu, pisanych przez t. zw. pokatnych doradców, których z każdym dniem jest coraz więcej w Częstochowie.

Podania te pisane są jakimś dziwnym łamanym językiem i bez absolutnej znajomości procedury sądowej.

— Jest to formalną naszą plagą mówił nam sekretarz jednego z wydziałów.

Starodawnym zwyczajem...

Z rozmowy w sekretarjacie dowiadujemy się, że publiczność przyzwyczajona do zwyczajów panujących w sądach rosyjskich, proponuje urzędnikom sądowym bardzo często łapówkę, a więc rubla włożonego w prośbę lub dwie marki, co naturalnie urzędnika polskiego nie tylko obraża, ale i nieraz oburzy.

W prokuraturze.

W sekretarjacie prokuratury oblaśnień udzielał nam sekretarz p. S. Biedrzycki, od którego dowiadujemy się, że przeważna ilość spraw, jakie napływają do prokuratury, wytaczanych jest o kradzieże.

W okręgu częstochowskim zdarza się mniej przestępstw karnych niż w podlegających prokuraturze naszego sądu okolicach Wielunia, które obfitują w rabunki i kradzieże.

Na tem zakończyliśmy nasz wywiad, obiecując przybyć do sali rozpraw, gdy będą sadzone sprawy interesujące szerszy ogół.

dalej po utartej drodze zreszeń, odfamy się z niej.

W niektórych okolicach kraju, tam gdzie dawniej widzieliśmy czy to maślarnie spółkowe, czy też wierzki w prywatnym posiadaniu będące, dziś spotykamy pachciarzy, kupujących mleko na garnce, a także pachciarzy, dających pieniądze na zakupno krów z tym, by kapitał

wyłożony był spłacany mlekiem po niższych cenach. Tak tedy z postępem czasu nie dosyć, że dawny pacharz zajmuje dawne posterunki, ale nadto staje się wierzycielem rolnika. Czegóż to jest dowodem?

Braku: solidarności, odczucia potrzeby chwili obecnej, bierności, chętnie oddającej się w jarzmo niepowołanej jednostki.

Nie zapominajmy o tym, że każde ziarno dziś zasiane wyda w przyszłości owoce złe, czy dobre, zależnie od wartości zasianego ziarna — Nie spychajmy na ramiona przyszłych pokoleń ciężaru, który podjąć jest naszym obowiązkiem.

KRONIKA.

* * *

We wczorajszym „Gońcu” pisaliśmy, że w częstochowskim Tow. Rolniczym powstał projekt zorganizowania w mieście styczniu kursów rolniczych w naszym mieście. Projekt ten ma być przedstawiony i omawiany na ogólnym zebraniu T-wa, które odbędzie się w najbliższy wtorek.

Ci włościanie w okolicy Częstochowy, którym wojna nie poczyniła większych szkód w ich własności, dzięki wysokim cenom sprzedawanych produktów, mają znaczne zapasy uciulanaj gotówki, która, jak nie raz zaznaczamy w „Gońcu”, użytkowana na kupno przedmiotów niemal zbytku.

Czynią to zapewne przez niedświadomość, iż pieniądzą włożony w zaniedbaną gospodarkę mogłyby im przynieść o wiele większe zyski niż kosztowne lustro, wiszące w chacie, lub o sła wiony fortepian w stodole.

O umiejętnej gospodarce i poprawie wydajności ziemi nauczyłyby ich miesięczne kursy rolnicze. Dlatego właśnie nawołujemy gorąco do ich otwarcia.

Adwent się rozpoczyna.

Dziś w niedzielę rozpoczyna się adwent, czyli 4-tygodniowy okres czasu przed Bożem Narodzeniem, w czasie którego odprawiają się w kościołach katolickich nabożeństwa swane roratami.

Roraty, które w dniu dzisiejszym odprawiane będą w świątyniach częstochowskich, jest to Maza św. śpiewana podczas adwentu rano przed świtaniami, biorąc swą nazwę od zaczynających ją słów: „Rorate ocelli”, t. j. „Nieba spuściecie rosę”.

Nabożeństwo to odprawiane jest już w kościołach w Polsce, niemal od w. XII.

Brygadjer Józef Piłsudski chorej.

W pismach galicyjskich czytamy: Brygadjer Józef Piłsudski, który znajduje się w oficerskim obozie jeńców w Magdeburgu, zachorował. U Piłsudskiego odezwała się z powrotem choreba serca. W ostatnim liście donosi nadto o silnym bólu głowy.

Piłsudski jest na prawach oficerskich, tak samo szef sztabu Sosnkowski, który jest również w Magdeburgu, atoli oddzielnie od Piłsudskiego. Wolno im kupować książki do czytania z wyjątkiem wojskowych.

Los internowanych w Szczyplornie.

Otrzymujemy komunikat treści następującej:

„Komisja do spraw jeńców departamentu spraw politycznych podaje do wiadomości, że w tych dniach powrócił ze Szczyplornia delegat (tj. dr.

Konrad Kasperowicz, który jeździł do obozu z ramienia tegoż departamentu, z wiadomościami od najdostojniejszej Rady Regencyjnej i prezesa ministrów.

W obozie panuje spokój. Około d. 15 grudnia internowani legjonści mają być przeniesieni do koszar w Łomży, gdzie położenie ich ulegnie zasadniczej zmianie.

W Łomży ma powstać komitet opieki nad internowanymi, którego zadaniem będzie niesienie pomocy żywnościowej internowanym, podobnie, jak to dotychczas czynił komitet w Kaliszu.

N. Z. R. a wojsko.

Jak się dowiadujemy, z posród członków częstochowskiego Narodowego Związku Robotniczego zapisało się na ochotników do wojska polskiego około 60 osób, czyli niemal wszyscy członkowie tego stronnictwa.

Radny w wojsku.

Z powodu wstąpienia do wojska polskiego, radny p. W. Uliński, przedstawiciel Nar. z Robotniczego złożył mandat członka Rady miejskiej.

Ilu się zapisało?

Do ksiąg zaciągowych Głównego Urzędu zaciągu do wojska polskiego w Częstochowie zapisało się dotychczas 281 osób, w liczbie tej z Częstochowy 146 i z Sosnowca 135.

Posiedzenie Magistratu.

Najbliższe posiedzenie Magistratu odbędzie się we wtorek dnia 4 go b. mies.

Zebrań Tow. Ogrodniczego.

W nadchodzącą niedzielę t. j. dnia 9-go grudnia o godzinie 8-iej po południu w lokalu Stow. Rzem.-Przem. ul. Panny Marii nr. 9, odbędzie się miesięczne zebranie Częstoch. Tow. Ogrodniczego. Na zebraniu tym poza pogadankami fachowemi, będą rozłożone rośliny pokojowe. Uczestniczyć mogą i nie członkowie interesujący się ogrodnictwem.

Miesięczne zebranie Towarz. Rolniczego.

We wtorek dnia 4 go grudnia o godz. 1 po południu w sali biblioteki parafialnej św. Zygmunta, odbędzie się miesięczne zebranie Towarz. Rolniczego. Członkowie proszeni są o liczne przybycie na zebranie, gdyż między innymi będzie rozpatrywana sprawa otwarcia w miesiącu styczniu miesięcznych kursów rolniczych w Częstochowie.

Dzień pogadanka w Stowarz. Rzem.-Przemysłowym.

Zarząd Stow. Rzem. Przem. urządzi dla swych członków dziś w niedzielę dnia 2 b. m. o g. 3-iej po poł. w lokalu własnym (Panny Marii 9), pogadankę fachową, na której p. Troczyński wygłosi odczyt o kamieniach, metalach, powietrzu i wodzie.

Dzisiejsze nadzwyczajne zebranie kół prac. hand. przem. i handlu.

Zarząd kół prac. nad rozw. przem. i handlu podaje do wiadomości pp. członków, że dziś w niedzielę d. 2-go grudnia o g. 4 po poł. odbędzie się nadzwyczajne ogólne zebranie członków.

O gmach dla szkoły średniej.

Jednemu z posród niedawno wzniesionych w naszym mieście gmachów, który budowany był litylko na pomieszczenie w jego murach średniego zakładu naukowego, grozi przejście w obce, niepowołane ręce, które mogą go przeznaczyć na cele, zgodne z ich pragnieniami.

Właścicielka tej posesji zwróciła się do nas oświadczając, iż pragnie, aby nieruchomości jej przeszła w ręce chrześcijańskie i dlatego też nabywca chrześcijanin może kupić jej

własność za cenę o wiele niższą, niż by nabyć ją mogli inni.

Dlatego też transakcję tę polecamy uwadze naszych kapitalistów, szczególnie z posród obywateli ziemskich okupacji austriackiej, którzy ostatnio ujawniają ochotę nabywania nieruchomości w Częstochowie.

O budżet m. Częstochowy.

Onegdaj zamieszciliśmy artykuł „Twardy orzech”, w którym konstatawaliśmy zbyt powolne przygotowywanie projektu budżetu m. Częstochowy przez komisję Rady.

Jak sztychaliśmy wczoraj, prace nad projektem posuwają się w dniach ostatnich w szybszym niż dotychczas tempie i projekt budżetu m. Częstochowy w najbliższy czwartek ujrzy światło dzienne.

Sprzedż chleba.

Dép. Żywnościowa zawiadamia, że z powodu małego drowo maki, wypiek chleba w bieżącym tygodniu na kupon C. serji XX jest opóźniony — wobec tego sprzedaż na pomienione kupony C. odbywać się będzie w niedzielę d. 2 w godzinach zwykłych i poniedziałek 3 grudnia. Sprzedaż zaś chleba na kupony D. serji XX rozpocznie się od wtorku dn. 4 b. m.

Upór, czy zła wola.

Pisaliśmy niedawno w „Gońcu” o tem, że niektórzy właściciele zakładów fryzjerskich nie solidaryzują się z innymi zakładami w śródmieściu i mają w niedzielę i święta dłużej je otwarte niż inni, którzy chcą dać możność wypoczynku świątecznego swym pracownikom. Słowa nasze wówczas nie doszły opornych, to też zaznaczymy, że, pragnąc użyć doli wyzykiwanych przez nich pracowników, zmuszeni będziemy ogłosić nazwiska właścicieli, którzy dla kilku groszaków, zarobionych przez niesolidaryzowanie się z ogółem właścicieli zakładów fryzjerskich, zasługują na to najzupełniej.

Operetka w Częstochowie.

Zespół operetkowy pod dyrekcją H. Czarneckiego, który niebawym powołaniem cieszy się w okupacji austriackiej, złożony z 52 osób, zjeżdża do naszego miasta na 5 przedstawień. Dane będą nieznanne jeszcze w Częstochowie operetki, a mianowicie: „Księżniczka Czardasza”, „Polska krew”, „Dookoła miłości”, „Baron Kimmel” i „Królowa Kinetografu”.

Pierwsze przedstawienie odbędzie się w poniedziałek 10 grudnia r. b. w teatrze „Paryskim”.

Z „Paryskiego”.

Dziś w niedzielę demonstrowany będzie w teatrze „Paryskim” budzący duże zainteresowanie dramat p. t. „Ofiara brutalnej miłości” z Mariją Wiałal w roli głównej. Programu dopełnia wesoła komedia pod tyt. „Dwóch apartych”.

Z „Odeonu”.

Dziś i dni następnych w teatrze „Odeon” demonstrowany jest wielki dramat 6 częściach z tytułu polskiego „Carat i jego slugi”, na tle wydarzeń ubiegłych 3 lat wojny obecnej w wykonaniu znakomych artystów warszawskich. Obraz ten cieszy się niebawym powodzeniem.

Z kuchni R. O.

W kuchniach R. Op. m. Częst. w czasie od dnia 19 | 11 do 25 | 11 1917 wydano obiadów:

Kuchnia II ludowa — po 30 fen. — 56, po 60 fen. — 00, służbie — 119, kredyt. — 00, bezpłatn. — 4,518, ogółem 4,693.

Kuchnia III dla intel. — po 30 fen. — 00, po 60 fen. — 36, służbie — 77, kredyt. — 00, bezpłatn. — 2,068, ogółem — 2,179.

Kuchnia IV ludowa — po 30 fen. — 00, po 60 fen. — 00, służbie — 281, kredyt. — 00, bezpłatn. — 10,624, ogółem — 10,855.

Kuchnia V dla chorych — po 30 f. — 00, po 60 fen. — 00, służbie — 00, kredyt. — 00, bezpłatn. — 890, ogółem — 390.

Kuchnia VI dla chorych — po 30 f. — 00, po 60 fen. — 00, służbie — 00, bezpłatn. — 427, ogółem — 427.

Ogółem: po 30 fen. — 56, po 60 f. — 86, służbie — 427, kred. — 00, bezpłatn. — 18,026, ogółem — 18,544.

Zapomóg wydano dla 230 rodzin na sumę Mk. 8238.

Kradzieże.

Fr. Stolarczyk skradziono z zamkniętej remizy ze znajdującej się tam bryczki cztery koła gumowe, wartości 700 mk.

A. Lechowi — Kościuszki 7 — skradziono z zamkniętego mieszkania palto, 4 garnitury, kilka bluz damskich, parę kamazsy itp., wartości ogólnej 500 mk.

Kolejarzowi Fr. Derwiatka — Nowa 54 — okradziono z zamkniętej piwnicy za pomocą włamania, 2 korce kartofli wartości 40 mk.

F. Polmańskiemu z Rakowa, skradziono z zamkniętego śpichrza 10 korcy żyta i 60 funtów cukru. Sprawcy dostali się przez wylamane drzwi. Strata wynosi 1300 mk.

Okolice Częstochowy.

CZARNY KAMIEN.

O kilkanaście kroków od drogi wiodącej z Żarek do wsi Niegowa, o 2 wiorsty od tej ostatniej, a 6 wiorst od miasteczka Żarek, śród pięknego sosnowego i bukowego lasu wznosi się wzgórze skaliste zwane Czarny Kamień, zapewne od ciemnej, czarnej niemal barwy jurajskiego wapienia, z którego składa się skała.

Już zdaleka, ponad smukłe sosny i buki wystrzela wierzchołek skały, przypominający dwugarbnego wielbłąda.

Skała urwista, mech ciemny gęsto porasta, potęgując uczucie grozy, które wzbudza to miejsce w przechodzącym.

W pobliżu szczytu od strony zachodniej jest wejście do obszernej, opuszczonej się w dół pieczary.

Do niedawna, gdy dookoła Czarnego Kamienia ciągnęły się pierwotne, nieprzebyte lasy grota była ulubioną kryjówką rozbójników, w niej chowali oni skradzione konie i bydło. A i dziś jeszcze jaskinia w Czarnym Kamieniu bywa niekiedy przytułkiem bandytów.

Nie wiąco dziwnego, iż przechodzień z trwogą omija to miejsce, owiane groźnym urokiem legend zbrojeckich.

Stanisław Rumszewicz.

Z Warszawy.

Wydział teologiczny na Uniwersytecie.

Dowiadujemy się, że konsystorz metropolitalny warszawski zwrócił się do departamentu wyznań religijnych i oświecenia publicznego z przedsta-

Od Administracji
Prosimy Sz. prenu-
meratorów o uregulo-
wanie prenumeraty
„Gońca Częstochowskie-
go”

wienie co do utworzenia w Uniwersytecie warszawskim wydziału teologicznego.

Należy przewidywać, że wydział teologiczny może już być otwarty od semestru letniego, gdyż przygotowania w tym kierunku są już znacznie posunięte.

Sily profesorskie są już zapewnione. Na razie ma być uruchomionych 6 katedr.

Zbliża i zdaleka.

Pogłoski pokojowe obniżają cenę.

Z Sosnowca donoszą: Pogłoski o pokoju wpływają już na obniżenie cen niektórych produktów. I tak, staniały tam sionina, nafta itd.

W Będzinie nie dojdzie do porozumienia.

Tak gorąco wzięta do serca sprawa załatwienia sporu podziału mandatów radzieckich pomiędzy społeczeństwem polskim a żydowskim uciucha wobec pewnej opozycji ze strony obecnych radnych, którym zrzeczenie się mandatów do gustu nie przypada.

Proponowany kontakt ze społeczeństwem polskim ostatecznie odłożony ad acta; bo jak na teraz, szkoda czasu i papieru na bezcelowe bazgraniny.

Złoty figiel.

W tych dniach w jednym z pism warszawskich ukazało się ogłoszenie ze szwec X przy ul. X ma do sprzedania kikażysiaf par kamaszy po 10 rb. Naturalnie amatorów taniego obuwia nie zabrakło i mieszkanie p. X znalazło się w oblężeniu. Okazało się jednak, że to był figiel jakiegoś przyjaciela, p. X. bowiem dorobiwszy się grosza, zwinął warsztat i szewstwa już nie prowadził, a zgłaszającym się odpowiadał gniewnie, że butów już nie robi i drzwi strażnikiem zamykał.

Rożmaitości.

Świnka, czy kobieta.

Zabawną historyjkę podaje „Zopp. Ztg.”. Pewnego dnia późnym wieczorem jechał drogą wiodącą do Zopot wóz, na którym, o ile można rozpoznać znajdowały się trzy osoby, 2-ch mężczyzn i 1 kobieta z chustką na głowie.

Nikt nie widział też w wozie nic podejrzanego; tylko żandarm zbliżył się do wozu, pytając o nazwisko jadących.

Na pytanie zwrócone do najbliższej siedzącego mężczyzny otrzymał też zadowolającą odpowiedź; następnie zwrócił się do kobiety siedzącej w środku z podobnym pytaniem nie otrzymał jednak żadnej odpowiedzi. W końcu niezcierpliwiony poświęcił sobie latarnia i ujrzał ze zdumieniem, że osoba siedząca w środku mężczyzną nie była wcale kobietą, lecz—tustą świnką—ubraną w kobiece suknie.

Świnkę ową obłożono naturalnie arszenem.

Różdżka do wyszukiwania pocisków.

Jak donosi paryski „Journal”, dwóm lotaryńskim nieuczonym udało się wynaleźć aparat do wyszukiwania w ziemi niewybuchłych granatów.

Wynalazek ten ma donosić znaczenie nie tylko dla żołnierzy, lecz głównie podczas robót na terenach walk.

Aparat składa się z kombinacji szpilek elektrycznych, które, znalazłszy się w pobliżu tkwiącego w ziemi pocisku, wprawiają w ruch połączone z niemi aparat telefonicz-

ny. Siła dzwonka wskazuje zarazem przybliżoną głębokość, na jakiej leży pocisk.

Pozatem zaletą aparatu jest szybkość, z jaką przeszukuje się pole. Dwie osoby w przeciągu trzech godzin mogą dokładnie zrewidować przestrzeń jednego hektara.

„Pastorki”.

Pierwszego kobiecego pastora posiadać będzie w Baden—Heidelberg. Niejaka panna Marja Oberbach z Kolonii, złożony na fakultecie ewangelicznym potrzebne egzamina, zdołała następnie uzyskać od wyższej rady kościelnej charakter i stanowisko duszpastera klinik kobiecych w Heidelbergu.

Co można otrzymać z kości.

W czasie wojny doszła technika do sposobów zupełnego użytkowania kości bez reszty i wyzyskania zawartych w nich materiałów surowych dla wyżywienia ludzi i zwierząt. Na podstawie wyjaśnień rady sanitarnego dr. Vohsena uzyskuje pewna fabryka konserw w północnych Niemczech, co najmniej 100 centnarów tłuszczu do potraw. Dalej daje ta ilość kości 15 centnarów ekstraktu mięsnego i 300 centnarów zastępczego środka spożywczego o zawartości 45 procent białka. Ilości czystego tłuszczu do potraw, któreby można w ten sposób w Niemczech uzyskać wyniosłyby według obliczeń dr. Vohsena 1800 tonn miesięcznie. Sposób wydobycia tłuszczu i ekstraktów z kości jest wynalazkiem inżyniera Treubstedta.

We frankfurckiej rzeźni lazaretowej uzyskano w przeciągu miesiąca z 20 791 klg. kości świętych i 760 klg. kości gotowych razem 2542 kilogramów tłuszczu i 31 litrów rosołu.

Znawca małżeństw.

Takim znawcą ma być gospodarz i właściciel pewnego zakładu w Bernie, który swe obserwacje 30 latnie w zakresie rozpoznawania usposobień wzajemnych w małżeństwach, jakie u siebie rościł, jak w gronie swych zaufanych a stałych gości charakteryzuje:

— Przez ten czas—mówił—przeszły przez moje pokoje, restauracje i doświadczenie wszystkie rodzaje małżeństw. Od miesięcy miodowych do najpóźniejszych aż. Mam sposób niezawodny rozróżniania stadium, w jakim się małżeństwo znajduje.

— Jaki sposób pytają ciekawi zaufani i goście..

— Po tem, jak mąż podaje żonie szklanke wody. W miesiącach miodowych spieszy się małżonka na wzięcie i ekwapiwie przynosi szklanke. Jak żona wypije, wtedy on wypija resztę. Po roku wylewa resztę, nalewa sobie w tę samą szklanke i dopiero sam wypije.

- A później?
- Później, nietylko wylewa resztę, ale tłucze szklanke.
- A jeszcze później?
- Jeszcze później—to każde ma własną szklanke.

KALENDARZE

na 1918 r., nadeszły, ściennie, termiczne, kieszonkowe, biurkowe, książkowe

Prenumeraty pism krajowych i zagranicznych z odnośnym do domów.

Ogłoszenia do pism krajowych i zagranicznych: Kosciuszki 11, róg ul. P. Marji

Wyprowadź węgla i drzewa, odbywać się będzie w składzie węgla przy ul. św. Barbary Nr. 15 1112—

Wydzierżawia pół morga ziemi z domem, sprzedam 200 toki płotu. Nowy Stradom Jan Minkina 1118—

MIEŚO.

Odwolując swoje ogłoszenie z dnia wczorajszego Deputacja powiadamia, że w niedzielę dn. 2. grudnia r. b. z powodu niedostarczenia z Rzeźni mięsa sprzedaży w jatkach okręgowych nie będzie.

Zmiana w porządku sprzedaży kartofli.

Podany w ogłoszeniach porządek sprzedaży kartofli ulega zmianie, a mianowicie: **we wtorek 4-go i środe 5. grudnia** winni się zgłosić do swoich biur okręgowych po zakup kwitów na kartofle (wyznaczeni w ogłoszeniu na poniedz. 10-go grudnia) mieszkańcy:

II. okręgu kupujący chleb w punkcie sprzedaży nr. 6. ul. Stary Rynek 15, VII. — nr. 30. ul. Szkolna 7, VIII. — nr. 32. ul. Kosciuszki 23, IX. — nr. 35. febr. Pelzer X. — nr. 39. ul. Wieluńska 46, XII. — nr. 10 ul. Warszawska 46, **w czwartek 6 i piątek 7. grudnia r. b.** wyznaczeni uprzednio na wtorek 11 i XII mieszkańcy: I. okręgu kupujący chleb, w punkcie sprzedaży nr. 3 ul. Olsztyńska, II. okręgu — nr. 7. ul. Targowa 15, III. okręgu — nr. 15. ul. Ogrodowa 13, IV. okręgu — nr. 18. ul. Strażacka 5, V. okręgu — nr. 22. ul. Ogrodowa 61, 6. okręgu — nr. 27. ul. Panny Marji 32.

w poniedziałek 10-go grudnia r. b. wyznaczeni uprzednio na środe 12-go grudnia, mieszkańcy, 8. okręgu kupujący chleb w punkcie sprzedaży nr. 33. ul. Zielona 23, 9. okręgu — nr. 36. ul. Stradomska 14, 10. okręgu — nr. 40 ul. Wieluńska 54, 11. okręgu — nr. 24, Bór 21, 12. okręgu — nr. 11. ul. Garniearska 60.

7. okręgu terminowe legitymacje z całego miasta.

we wtorek dn. 11-go grudnia r. b. wyznaczeni uprzednio na piątek 14-go grudnia r. b. mieszkańcy: 2. okręgu kupujący chleb w punkcie sprzedaży nr. 8. ul. Senatorska 27, 4. okręgu — nr. 19 ul. Fabryczna 3, 6. okręgu — nr. 28 ul. Jasnogórska 18, 10. okręgu — nr. 41 ul. Św. Rocha 56, 11. okręgu — nr. 25 ul. Krakowska 21, 12. okręgu — nr. 12 ul. Strażacka 25.

Kartofle, na mocy wykupionych kwitów, wydawane będą u Peltzerów.

Miejska
DEPUTACJA ZYWNOSCIOWA
w Czestochowie.

DRZEWO OPALOWE S. Brzeziński

ul. Krakowska 37 (na Wąsacie)
Cena: za metr. 35 mar. za pud 1.65 f. 1196—

Stanisław Rumszewicz

adwokat przysięgły
w Czestochowie ul. Piętna 14
parter front (obok sądu pokojuj
1-go okręgu)
Przyjmuje od 9-ej do 9 i pół rano
i od 2-ej do 5-ej po południu.

Baoznośiii MAGWIAZDKE Baoznośiii

do daje darmo do każdego tuzina fotografii lub pocztówek portret zakład mój urządzony jest według najnowszych wymagań techniki. Pomimo droższych artykułów fotograficznych ceny pozostały bez zmiany. Pierwszorządząca zakład fotograficzny p. f. „Apollo” Czestochowa ul. Panny Marji 22. 0277—

Kupię kolowrotek do sprzedania ul. Ciemińska 50 Swakopf 1113—

Karbidowe lampy nadeszły ul. Panny Marji skład Patefonów. 1115—

Oficyna z placem frontowym tańsz do sprzedania. Wiad. u W-go Edmunda Laskowskiego fab. Peltzerów. 1094—

Ochronie z uciekłej rodziny potrzebny na state do sklepu „Mokka Kawa” ul. Panny Marji Nr. 24 1110—

Obiady gospodarskie cena Mr. 1. 75 2. 25 i 3. 25 w restauracji W. Konieckiego ul. Panny Marji Nr. 19. 1090—

Do zakładu słusarskiego ul. Fabryczna Nr. 9 potrzeba osiadnika i uosca 1116—

Na gwiazdke obay gramofonów sionos. Duży wybór płyt i kolend. ul. Panny Marji 10

Teatr PARYSKI

Program od czwartku 29-go Listopada do Niedzieli 2-go Grudnia r. b. włącznie.

Po raz pierwszy **SENSACJA!** Niebываły obraz

Ofiara brutalnej miłości

Dramat w 5-ciu częściach z życia kobiety tyranizowanej miłością.

w roli głównej **Marja Widał.**

Nad program: **Dwóch upartych** (komedia).

Szczegóły w programach. — Muzyka kwartet artystyczny. — Ceny miejsc zwykłe.

Niebываła Sensacja!

Teatr „ODEON“

Niebываła Sensacja!

Dziś i dni następnych:

2-i obraz polski nowej serii na rok 1917-18

Carat i jego służki

Wielki dramat polityczny w 6-ciu aktach, osnuty na tle wydarzeń ubiegłych 3 lat **Wielkiej Wojny.** W wykonaniu znanych artystów warszawskich:

Kaz. Junoszy Stępowskiego, || Haliny Brucówny, || Pawła Dzwierko, i wielu innych.
Józefa Węgrzyna, || Anny Beliny, || Józefa Grodnickiego

W obrazie przyjmują udział: Legjony polskie. Przedstawiciele partji politycznych. Organizacje strzeleckie w Krakowie i t. p.

Rzecz dzieje się w Warszawie i na froncie.

Orkiestra koncertowa pod kierunkiem p. **Alojzego Salzberga.** — Szczegóły w programach. Z powodu niezwykłej kosztownej dzierżawy obrazu **Ceny miejsc podwyższone.**

Na Gwiazdkę

najlepszy podarek jest PATEFON, z tubą lub salonowy bez tuby, gdyż śpiewa, mówi, śmieje się i gra bez igieł, czysto i głośno.

Specjalny Repertuar Płył dla Dzieci.

Główny Skład i przedstawiciel fabryki B-ci Pather

Edward Pucek

ul. Panny Marji № 19 pod Teatrem Paryskim.

Reparacje przeróbki gramofonów i t. d. dokładnie i tanio.

Przedaki do sprzedania ulica Ciesna Nr. 84 J. Rogowski 1107-

Nowo utworzony chrześcijański skład, kupuje i sprzedaje po cenach umiarkowanych różnego rodzaju używane meble: pianina, maszyny szycia i t. p. ul. Panny Marji № 73 obok parku przyjmują w komle.

Zarząd Koła Maciery w Matowie pragnie kupić okazjnie pewną ilość dzieł beletrystycznych i naukowych. Łaskawe zgłoszenie kierować wprost do Zarządu. 1096-

Meble, stoły, biurka, biblioteki, szufły łóżka otomana garnitur salonowy pianino i fortepian ul. Panny Marji № 12 1079-

Lekarz Dentysta

Stefan Baryski

ul. Panny Marji Nr. 49

przyjmuje od 10-1 i 3-7 Ceny przedwojenne.

DOKTOR MEDYCYNY

Paweł Broniatowski

w CZĘSTOCHOWIE

ul. Panny Marji № 21.

Choroby skórne weneryczne i dróg moczowych.

Ordynuje: od 9-12 rano i od 4-7 p.p. Panie od 12-1 po południu. 807-

Księgarnia Gebethnera i Wolffa w Warszawie poleca dzieła pedagogiczne Reussnera do bardzo przedkłej i najłatwiejszej nauki Języków Obcych w Szkole i Domu bezpłatnie, bo bez nauzcziela z objaśnieniem wymowy i kluczem pod t.

AMOUCEK:

Polsko - Niemiecki kurs wstępny (Elementarz) po fen. 15, 40, 80, m. 1.50 - kurs I-szy mk. 3; - kurs II-gi m. 5; - Rusko-Niemiecki po f. 15, 40, 80, mk 1.50, 5.50. Polsko - Francuski kurs I-szy m. 3; kurs II-gi m. 8; - Polsko-Angielski kurs I-y m. 2; - kurs II-gi m. Polsko-Ruski po fen. 15, 40, 80, mk. 5 0.3.50 0255-

Poszukuję sąsiada gospodyni i kucharki Wład. ul. Piłkna Nr. 21 u stróża 1111-